

Eduskunnan ympäristövaliokunta
TaV@eduskunta.fi

HE 82/2026 vp

Elintarviketeollisuusliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain muuttamiseksi

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä, jolla täydennetään EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen (PPWR) kansallista toimeenpanoa.

ETL edustaa suomalaisia ruokia ja juomia valmistavia yrityksiä, jotka vastaavat yli 40 prosentista pakkausten tuottajavastuuta koskevista kustannuksista ja joihin esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset kohdistuvat laajasti.

Pakkauksia ja pakkausjätettä koskeva asetusta aiheuttaa lukuisia merkittäviä muutoksia pakkauksia käyttävälle elintarviketeollisuudelle tulevina vuosina. Asetuksen kansallinen toimeenpano tulee toteuttaa mahdollisimman oikeusvarmalla, ennakoitavalla ja kustannustehokkaalla tavalla välttämättä kansallista lisäsääntelyä ja hallinnollista rasitetta. Erityisesti tilanteessa, jossa Persianlahden kriisin myötä pakkauksiin liittyvät kustannukset ovat muutenkin merkittävässä nousussa.

Valvontamallin hajautuminen lisää riskiä tulkintaeroille

ETL pitää hallituksen esityksen mukaista markkinavalvonnan järjestämistä liian hajautettuna elintarvikealan toimijoiden näkökulmasta. Esityksessä elintarvikekontaktimateriaalipakkauksia koskeva asetuksen vaatimusten valvonta jakautuu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) sekä kuntien elintarvikevalvontaviranomaisten kesken.

Hajautettu valvontamalli lisää sääntelyn hallinnollista kuormaa, kasvattaa päällekkäisen raportoinnin riskiä ja voi johtaa siihen, että keskeisiä PPWR-vaatimuksia tulkitaan ja sovelletaan eri tavoin eri puolilla Suomea. Tämä on erityisen ongelmallista kierrätysmuovin vähimmäisosuutta koskevien vaatimusten osalta, joiden valvonnan tulisi olla valtakunnallisesti yhdenmukaista. Elintarvikekontaktimateriaalipakkausten PPWR-vaatimusten markkinavalvonnan keskittäminen Tukeksiin myös kierrätysmuovia koskevien vaatimusten osalta tukisi toimijoiden tasapuolista kohtelua.

ETL kiinnittää huomiota, että ehdotettu malli myös kohtelee elintarvikealan toimijoita pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen valvonnassa eri tavoin kuin muita

pakkausalan toimijoita. Erityisesti mahdollisuus periä erillisiä valvontamaksuja kontaktimateriaalipakkausten kierrätysmuoviosuutta koskevista tarkastuksista voi johtaa kustannustason eriytymiseen ja lisätä taloudellista raskautta kotimaisille elintarvikealan yrityksille.

ETL pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä Ruokavirastolle on säädetty tehtävä osallistua markkinavalvonnan suunnitteluun, ohjaukseen ja kehittämiseen. Tätä asiantuntijaroolia on tärkeää vahvistaa ja sille tulee varmistaa riittävät resurssit.

Jätteen synnyn ehkäisyn rahoitus ilman kansallista lisäsääntelyä

ETL suhtautuu kriittisesti hallituksen esityksessä esitettävään vaatimukseen, jonka mukaan tuottajayhteisöiden ja juomapakkausten palautusjärjestelmien tulee osoittaa enintään viisi prosenttia (5 %) jäseniltään perimistä maksuista jätteen synnyn ehkäisyyn ja uudelleenkäytön edistämiseen.

Pakkauksia ja pakkausjätettä koskeva asetus ei määrittele vaaditun prosenttiosuuden suuruutta. Esitetty viiden prosentin enimmäismäärä merkitsee käytännössä miljoonaluokan lisäkustannuksia elintarvike- ja juomateollisuuden yrityksille, jotka vastaavat noin 40 prosentista pakkausten tuottajavastuukustannuksista ja ovat jo nyt panostaneet merkittävästi tehokkaan juomapakkausten keräys- ja kierrätysjärjestelmän toimintaan.

Pakkausten tuottajayhteisöjen toiminta on voittoa tavoittelematonta, joten käytännössä uusi maksu tarkoittaa samansuuruisia korotusta nykyisiin pakkauksia käyttäville yrityksille kohdistuviin tuottajavastuumaksuihin. Toimintaympäristön ennakoitavuuden ja kansallisen lisäsääntelyn välttämiseksi enimmäismäärä tulisi rajata enintään yhteen prosenttiin (1 %).

Tuottajayhteisöjen vakuusvelvoite mitoitettava johdonmukaisesti

Hallituksen esityksessä pakkausten tuottajayhteisöille säädetty uusi vakuusvelvoite lisää merkittävästi taloudellista raskautta. Esityksessä ei ole huomioitu tarvetta keventää samanaikaisesti jätelain 64 §:n mukaista vaatimusta osoittaa taloudellinen toimintakyky kuuden kuukauden ajalta.

Jos vakuusvelvoite asetetaan kolmen kuukauden jätehuoltokustannuksia vastaavaksi, tulee vastaavasti lyhentää taloudellisen toimintakyvyn osoittamisjakso kuudesta kolmeen kuukauteen. Tämä olisi johdonmukaista sääntelyä ja vähentäisi päällekkäistä raskautta ilman, että jätehuollon toimivuus vaarantuu.

Toimeenpanon aikataulu kohtuuton

Loppuun ETL haluaa ilmaista vakavan huolen PPWR:n toimeenpanoon liittyvästä aikataulusta. Asetuksen soveltaminen on alkamassa 12.8.2026, mutta moni asia on edelleen niin EU-tasolla kuin kansallisesti vailla selkeitä tulkintoja. Yritysten kannalta on ongelmallista, että komission tulkintaohjeet julkaistiin vasta vajaa puoli vuotta ennen asetuksen soveltamisen käynnistymistä, ja viranomaiset eivät ole voineet antaa sitovia tulkintoja asetuksen vaatimukseen valmistautumisessa. Epävarmuudet pakkauksiin liittyvien vaatimusten osalta uhkaavat muodostaa

riskin tuotteiden markkinoille saattamiselle ja pahimmillaan vaikutukset voivat näkyä jopa toimituskatkoksina.

Lisätiedot Johtaja Satumaija Levón, satumaija.levon@etl.fi, 040 752 8537

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY